

**TIESNEŠU DISCIPLINĀRKOLĒGIJAS
LĒMUMS**

Rīgā 2021.gada 3.decembrī

Tiesnešu disciplinārkolēģija šādā sastāvā:
sēdes priekšsēdētājs Valerijs Maksimovs,
kolēģijas locekļi Kaspars Berķis, Ilze Freimane, Ilgvars Jaungēlze, Inguna Preisa, Ilona Rūķe,
Alla Šilova, Aivars Uminskis,
piedaloties Kurzemes apgabaltiesas tiesnesei Judītei Mauliņai un tieslietu ministra pilnvarotajai
pārstāvei Aigai Kalniņai,
izskatīja disciplinārlietu, kas ierosināta ar Augstākās tiesas priekšsēdētāja Aigara Strupiša
2021.gada 12.novembra lēmumu pret Kurzemes apgabaltiesas tiesnesēm Ritu Vīvu un Judīti
Mauliņu par iespējamu tīšu likuma pārkāpumu tiesas lietas izskatīšanā un rupju nolaidību.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Augstākās tiesas priekšsēdētāja 2021.gada 12.novembra lēmumu tika ierosināta disciplinārlieta pret Kurzemes apgabaltiesas tiesnesēm R. Vīvu un J. Mauliņu par iespējamu tīšu likuma pārkāpumu tiesas lietas izskatīšanā un rupju nolaidību.

Lēmums pamatots ar turpmāk norādītiem argumentiem.

[1.1] Pārbaudot Augstākajā tiesā 2021.gada 12.augustā saņemtās [..] sūdzībā norādītos apstākļus, konstatēts, ka 2021.gada 4.jūnijā Kurzemes rajona tiesa rakstveida procesā izskatīja civillietu Nr. [..] un taisīja spriedumu, pilnīgi apmierinot SIA [..] prasību vienkāršotās procedūras lietā pret [..] par apsaimniekošanas un pakalpojumu maksas parāda piedziņu. [..] Pilns motivēts spriedums sastādīts 2021. gada 5. jūlijā.

Sprieduma aprakstošajā daļā norādīts, ka atbildētāja paskaidrojumu par prasību nav sniegusi.

Ar Kurzemes rajona tiesas 2021.gada 18.jūnija aktu fiksēts, ka tiesas darbinieka vainas dēļ, no [..] saņemtie paskaidrojumi civillietā Nr.[..] tika nodoti tiesnesei pēc pilna nolēmuma sastādīšanas.

Par pirmās instances tiesas spriedumu [..] iesniedza apelācijas sūdzību, cita starpā norādot, ka spriedums taisīts bez atbildētājas paskaidrojuma un tam pievienoto pierādījumu novērtēšanas.

Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 229.panta otro daļu, 440.²pantu, 440.⁸panta septīto, astoto un devīto daļu, ar 2021.gada 28.jūlija lēmumu rezolūcijas veidā atteikusi ierosināt apelācijas tiesvedību [..].

[1.2] Latvijas Republikas Satversmes (*turpmāk - Satversme*) 92. panta pirmais teikums nosaka: „Ikviens var aizstāvēt savas tiesības un likumiskās intereses taisnīgā tiesā.”

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka jēdziens „taisnīga tiesa” ietver divus aspektus, proti, „taisnīga tiesa” kā neatkarīga tiesu varas institūcija, kas izskata lietu, un „taisnīga tiesa” kā pienācīgs, tiesiskai valstij atbilstošs process, kurā lieta tiek izskatīta. Taisnīgas tiesas jēdziens citastarp aptver līdzvērtīgu iespēju principu. Tas prasa, lai visām procesā iesaistītajām pusēm

būtu līdzvērtīga iespēja izklāstīt lietas apstākļus, un liedz, kādai no pusēm piešķirt būtiskas priekšrocības salīdzinājumā ar oponentu atzinusi, ka taisnīga tiesa kā pienācīgs, tiesiskai valstij atbilstošs tiesas process aptver vairākus elementus – savstarpēji saistītas tiesības. Tajā ietilpst, piemēram, pušu līdztiesības princips, tiesības tikt uzklautam, tiesības uz pārsūdzību (*sk. Satversmes tiesas 2010.gada 17.maija sprieduma lietā Nr. 2009-93-01 8.3.punkts, Satversmes tiesas 2002.gada 5.marta sprieduma lietā Nr. 2001-10-01 secinājumu daļas 7.punkts, Satversmes tiesas 2003.gada 27.jūnija sprieduma lietā Nr. 2003-03-01 secinājumu daļas 6.1.punkts*).

Civilprocesa likuma 9. pantā ietvertā pušu līdztiesības principa mērķis ir abām pusēm nodrošināt vienlīdzīgas tiesības savlaicīgi (noteiktajos termiņos) uzzināt otras puses argumentus un iebildumus, lai tās varētu īstenot sacīksti un sagatavoties lietas izskatīšanai pēc būtības.

[1.3] Konkrētajā gadījumā lietā atbildētājam nav nodrošinātas vienlīdzīgas tiesības ar prasītāju piedalīties sacīkstē un sniegt paskaidrojumu par prasības pieteikumu un tajā norādīto pamatojumu. Atbildētāja tiesas noteiktajā termiņā ir sniegusi paskaidrojumu par iesniegto prasības pieteikumu, taču tas nav ticis vērtēts, jo tiesas darbinieka vainas dēļ, paskaidrojums nav ticis nodots tiesnesim, kura tiesvedībā atradusies lieta, proti, paskaidrojums pirmās instances tiesas tiesnesim ticis nodots pēc lietas izskatīšanas pēc būtības pabeigšanas un sprieduma pasludināšanas. Tādējādi atbildētājas paskaidrojumā norādītie argumenti pirmās instances tiesas spriedumā nav atspoguļoti un nav vērtēti, kas uzskatāms par Satversmes 92.pantā ietverto personas tiesības uz taisnīgu tiesu pārkāpumu.

Gadījumā, ja apelācijas instances tiesa bija pārliecināta, ka apelācijas tiesvedības ierosināšanai nav pamata, jo pirmās instances tiesas pieļautais procesuālais pārkāpums nav novedis pie lietas nepareizas izspriešanas, no apelācijas instances tiesas bija sagaidāma rīcība, kas šo pirmās instances tiesas pieļauto procesuālo pārkāpumu novērstu. Piemēram, lēmumā, ar kuru atteikts ierosināt apelācijas tiesvedību, norādot, ka šis procesuālais pārkāpums nav novedis pie lietas nepareizas izspriešanas.

Tas, ka tiesneses konstatēja, ka pirmās instances tiesa nav vērtējusi atbildētājas sniegtos paskaidrojumus un tajā pašā laikā nav novērsušas šo procesuālo pārkāpumu, varētu liecināt par iespējamu tīšu likuma pārkāpumu tiesas lietas izskatīšanā un rupju nolaidību.

[1.4] Tiesneses R. Vīva un J. Mauliņa paskaidrojumā par pārbaudē konstatētajiem apstākļiem norādījušas, ka, izvērtējot apelācijas sūdzībā minētos argumentus un lietas materiālus, tajā skaitā atbildētājas paskaidrojumus un tiem pievienotos pierādījumus, tiesneses secināja, ka nav pamata ierosināt apelācijas tiesvedību, jo pirmās instances tiesas pieļautais procesuālais pārkāpums nav novedis pie lietas nepareizas izspriešanas.

[2] Tiesnešu disciplinārkolēģijas sēdē tiesnese J. Mauliņa sniedza paskaidrojumus, kuru saturs atbilst rakstveidā sniegtajiem paskaidrojumiem. Tiesnese piekrita, ka lēmumā par atteikšanos ierosināt apelācijas tiesvedību vajadzēja norādīt, ka minētais procesuālais pārkāpums nav novedis pie nepareizas lietas izspriešanas. Lai nodrošinātu atbildētājam tiesības uz taisnīgu tiesu, ievērojot to, ka pirmās instances tiesa nebija vērtējusi atbildētājas paskaidrojumus.

Tiesnese R. Vīva disciplinārkolēģijai iesniedza rakstveidā papildu paskaidrojumus, kuru saturs atbilst iepriekš rakstveidā sniegtajiem paskaidrojumiem. Vienlaikus tiesnese norādīja, ka lēmumā par atteikšanos ierosināt apelācijas tiesvedību varēja norādīt, ka pirmās

instances tiesas pieļautais procesuālais pārkāpums, neizvērtējot atbildētājas paskaidrojumus, nav novedis pie nepareizas lietas izspriešanas, lai gan Civilprocesa likums to nenosaka.

[3] Tieslietu ministra pilnvarotā pārstāve pievienojās Augstākās tiesas priekšsēdētāja lēmumā norādītajiem apsvērumiem.

Motīvu daļa

[4] Pārbaudījusi Augstākās tiesas priekšsēdētāja lēmumā norādītos apstākļus un izvērtējusi tiesneses J. Mauliņas un R. Vīvas paskaidrojumus, Tiesnešu disciplinārkolēģija atzīst, ka disciplinārlieta ierosināta pamatoti.

Atbilstoši Tiesnešu disciplinārās atbildības likuma 1.panta pirmās daļas 2.punktam tiesnesi var saukt pie disciplinārās atbildības par lietas izskatīšanā pieļautu rupju nolaidību.

[4.1] Civilprocesa likuma 9.panta pirmā daļa noteic, ka pusēm ir vienlīdzīgas procesuālās tiesības. Minētā panta otrā daļa noteic, ka tiesa nodrošina pusēm vienādas iespējas izmantot tām piešķirtās tiesības savu interešu aizsardzībai.

Satversmes 92. panta pirmais teikums nosaka: „Ikviens var aizstāvēt savas tiesības un likumiskās intereses taisnīgā tiesā.”

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka taisnīga tiesa kā pienācīgs, tiesiskai valstij atbilstošs tiesas process aptver vairākus elementus – savstarpēji saistītas tiesības. Tajā ietilpst, piemēram, pušu līdztiesības princips, tiesības tikt uzklautam, tiesības uz pārsūdzību (*sk. Satversmes tiesas 2010.gada 17.maija sprieduma lietā Nr. 2009-93-01 8.3.punkts*).

Taisnīgas tiesas jēdziens citastarp aptver līdzvērtīgu iespēju principu. Tas prasa, lai visām procesā iesaistītajām pusēm būtu līdzvērtīga iespēja izklāstīt lietas apstākļus, un liedz kādai no pusēm piešķirt būtiskas priekšrocības salīdzinājumā ar oponentu (*sk. Satversmes tiesas 2002.gada 5.marta sprieduma lietā Nr. 2001-10-01 secinājumu daļas 7.punkts*). Pilnvērtīgā tiesību aizstāvībā un iesaistīto pušu interešu līdzsvarošanā būtiska nozīme ir tiesībām tikt uzklautam. Tās tiek īstenotas vairākos veidos, piemēram, kā tiesības saņemt pilnīgu informāciju par pretējās puses izteikto viedokli, savāktajiem pierādījumiem un faktiem. Turklāt tiesības tikt uzklautam ietver personas tiesības izteikties par faktiem un tiesību jautājumiem. Šo tiesību īstenošana jānodrošina vismaz rakstveidā (*sk. Satversmes tiesas 2003.gada 27.jūnija sprieduma lietā Nr. 2003-03-01 secinājumu daļas 6.1.punkts*).

[4.2] Tiesnešu disciplinārkolēģija piekrīt Augstākās tiesas priekšsēdētāja lēmumā norādītajam, ka konkrētajā gadījumā lietā atbildētājai nav nodrošinātas vienlīdzīgas tiesības ar prasītāju piedalīties sacīkstē un sniegt paskaidrojumu par prasības pieteikumu un tajā norādīto pamatojumu. Atbildētāja tiesas noteiktajā termiņā ir sniegusi paskaidrojumu par iesniegto prasības pieteikumu, taču tas nav ticis vērtēts, jo paskaidrojums pirmās instances tiesas tiesnesim ticis nodots pēc lietas izskatīšanas pēc būtības pabeigšanas un sprieduma pasludināšanas tiesas darbinieka vainas dēļ. Tādējādi atbildētājas paskaidrojumā norādītie argumenti pirmās instances tiesas spriedumā nav atspoguļoti un nav vērtēti, kas uzskatāms par Satversmes 92.pantā ietverto personas tiesības uz taisnīgu tiesu pārkāpumu.

Tiesas sprieduma pārsūdzēšana apelācijas kārtībā ir sūdzības iesniegšana par spriedumu, kas vēl nav stājies likumīgā spēkā. Pārsūdzības mērķis ir pārbaudīt tiesas nolēmuma tiesiskumu un pamatotību, kā arī novērst kļūdas, ko, iespējams, pieļāvusi zemākas instances tiesa.

Satversmes tiesa atzinusi, ka lēmuma rezolūcijas forma pati par sevi neliedz apelācijas instances tiesai norādīt motīvus, kuru dēļ pieņemts lēmums par atteikšanos ierosināt apelācijas tiesvedību (sk. *Satversmes tiesas 2018.gada 15.marta sprieduma lietā Nr. 2017-16-01 secinājumu daļas 6.2.punkts*).

Kurzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija ar 2021.gada 28.jūlija lēmumu rezolūcijas veidā atteikusi ierosināt apelācijas tiesvedību, lēmumā, nesniedzot vērtējumu apstāklim, ka atbildētājas sniegtie paskaidrojumi un pievienotie pierādījumi nav tikuši ņemti vērā, taisot spriedumu pirmās instances tiesā.

Tādējādi apelācijas instances tiesa nenovērsa pirmās instances tiesas pieļauto procesuālo pārkāpumu un pārkāpa Satversmes 92.pantā ietvertās personas tiesības uz taisnīgu tiesu.

Ievērojot to, ka tiesneses konstatēja, ka pirmās instances tiesa nav vērtējusi atbildētājas sniegtos paskaidrojumus un tajā pašā laikā, nav novērsušas šo procesuālo pārkāpumu lēmumā par atteikšanos ierosināt apelācijas tiesvedību, atzīstams, ka tiesneses R. Vīva un J. Mauliņa pieļāva rupju nolaidību lietas izskatīšanā.

[5] Saskaņā ar Tiesnešu disciplinārās atbildības likuma 7.panta piekto daļu, uzlikt disciplinārsodu, Tiesnešu disciplinārkolēģijai jāņem vērā disciplinārā pārkāpuma raksturu, tā sekas, tiesneša vainas pakāpe nodarījumā, kā arī ziņas, kas raksturo viņa personību un iepriekšējo darbību tiesneša amatā. Minētā panta astotā daļa noteic, ka izņēmuma gadījumā Tiesnešu disciplinārkolēģija var aprobežoties ar disciplinārlietas izskatīšanu sēdē, neuzlikt disciplinārsodu.

Izskatāmajā gadījumā Tiesnešu disciplinārkolēģija ņem vērā, ka tiesnešu disciplinārpārkāpums izpaužas bezdarbībā, kas saistīta ar kļūdainu izpratni par lēmuma rezolūcijas veidā saturu. Tiesneses ir atzinušas pieļauto kļūdu un agrāk nav sauktas pie disciplinārās atbildības.

Ievērojot minēto, Tiesnešu disciplinārkolēģija atzīst, ka konkrētajā gadījumā ir iespējams aprobežoties ar disciplinārlietas izskatīšanu sēdē, neuzlikt tiesnesēm disciplinārsodu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Tiesnešu disciplinārās atbildības likuma 7.panta astoto daļu, Tiesnešu disciplinārkolēģija

nolēma:

aprobežoties ar disciplinārlietas izskatīšanu sēdē, neuzlikt tiesnesēm Ritai Vīvai un Judītei Mauliņai disciplinārsodu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Sēdes priekšsēdētājs

V. Maksimovs

Kolēģijas locekļi

K. Berķis

I. Jaunģelže

I. Freimane

I. Preisa

I. Rūķe

A. Šilova

A. Uminskis